

Роман ГАВРІК,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький

**ДО ПИТАННЯ ПРО ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ПРАВО НА СУДОВЕ
ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ, БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ
ПОВНОВАЖЕНЬ» В ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ
ЛЮДИНИ ТА В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ**

У зазначеній науковій статті на підставі чинного адміністративно-процесуального законодавства, правових актів Ради Європи, практики Європейського суду з прав людини та юридичної доктрини проведено наукове дослідження змісту поняття «право на судове оскарження рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень». На підставі наукового дослідження зроблено висновки про те, що таке право є невід'ємним правом фізичної, юридичної особи або суб'єкта владних повноважень, якщо рішення, дії, бездіяльність суб'єкта владних повноважень порушують їх права та законні інтереси чи інтереси держави, яке має визнаватися державою з огляду на міжнародні стандарти, що закріплені у правових документах Ради Європи і рішеннях Європейського суду з прав людини.

Ключові слова: право на оскарження, судове оскарження, адміністративне оскарження, публічно-правовий спір, суб'єкт владних повноважень.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Відповідно до ст. 55 Конституції України кожен має право оскаржити в суді рішення, дії або бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Реалізація даного конституційного права відбувається у тому числі через оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень

Реалізація принципів здійснення адміністративного судочинства, приведення у відповідність до міжнародних стандартів нормативного регулювання відносин, які виникають у зв'язку із захистом прав і свобод громадян від протиправних дій чи бездіяльності суб'єктів владних

повноважень, визначаються комплексом доктринальних засад функціонування адміністративної юстиції в Україні і є актуальною проблемою як теоретичного, так і практичного характеру. Адміністративні суди, реалізуючи надану законодавцем компетенцію у сфері розгляду та вирішення спорів громадян із суб'єктами владних повноважень, не лише забезпечують врегулювання ситуативного конфлікту – їхня діяльність є умовою підвищення рівня правової культури населення, а також поступової зміни правової свідомості, юридичного мислення працівників правостановлюючих і правозастосовуючих органів в Україні, формування у них позицій пріоритетності забезпечення прав та свобод людини і громадянина.

Публічно-правові спори щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень є найбільш поширеною категорією справ, що розглядаються і вирішуються адміністративними судами. Саме у цих справах найбільш повно реалізуються завдання адміністративного судочинства. Тому чітке визначення компетенції адміністративних судів щодо цих справ забезпечує ефективність діяльності адміністративного суду. Але, на теперішній час немає єдиної точки зору щодо сутності і змісту компетенції адміністративного суду з урахуванням правозахисної природи його діяльності, в наявності суттєві прогалини у правовому регулюванні повноважень адміністративного суду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор. На сьогодні проблематика адміністративного судочинства останніми роками набуває все більшої теоретико-правової оформленості. Вагомим внеском у становлення концептуальних засад адміністративного судочинства є дослідження таких вчених-правознавців як В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, М. В. Бевзенко, Ю. П. Битяк, І. П. Голосніченко, В. Л. Зьолка, А. Т. Комзюк, О. П. Рябченко, О. Д. Святоцький, В. О. Селіванов, В. В. Стефанюк, М. М. Тищенко. Окремі аспекти компетенції адміністративних судів щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень розглядалися С. В. Білугою,

Р. В. Ватаманюком, П. В. Вовком, О. С. Духневичем, І. С. Козій, А. О. Неугодніковим, М. І. Смоковичем. На рівні дисертаційних досліджень зазначені питання піднімалися на рівні дисертаційних досліджень О. В. Джабурія, В. Б. Русанової, М. І. Труш.

Водночас, питання про зміст поняття «право на судове оскарження рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень» в практиці Європейського суду з прав людини та національному законодавстві України на теперішній час була предметом дослідження лише окремих науковців, таких як: Д. В. Лученко, Н. Писаренко та В. Б. Русанова. В той же час, виникає необхідність більш глибокого та повного наукового дослідження проблеми змісту права на судове оскарження рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень на основі практики Європейського суду з прав людини у прив'язці до оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України та можливості адміністративного або судового оскарження її рішень, дій, бездіяльності.

Метою статті є визначення змісту поняття «право на судове оскарження рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень» на основі практики Європейського Суду з прав людини та норм чинного законодавства України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У теорії суб'єктивне право визначається як гарантована правом міра можливої чи дозволеної поведінки особи [1, с. 345] або ж як свобода у поведінці, що закріплена або допустима законом [2, с. 365]. Однак право на оскарження не зводиться лише до права на скаргу. Останнє становить лише юридичну можливість, здійснення якої, за умови відповідності скарги вимогам законодавства, породжує правові відносини оскарження, в яких скаржник може реалізувати усі інші належні йому можливості. Як справедливо зазначає Д. В. Лученко, оскарження обумовлює і право суб'єкта на розгляд скарги, і право на отримання рішення за скаргою, і право на відмову від скарги [3, с. 158]. Таким чином, реалізація права на оскарження починається з реалізації права на скаргу, але цим не вичерпується.

Виходячи з наведеного, право на оскарження можна розуміти у вузькому й широкому сенсі. У вузькому – йдеться про право на скаргу або про право на позов щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень за правилами Кодексу адміністративного судочинства України. У широкому сенсі право на оскарження включає також усі права, які виникають у зв'язку з поданням скарги (позову), включаючи право на задоволення висунутих вимог, якщо їх визнано обґрунтованими та право на справедливий суд у контексті ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Зі змісту ст. ст. 46 та 53 Кодексу адміністративного судочинства України випливає, що суб'єктами права на оскарження рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень є громадяни України, іноземці чи особи без громадянства, підприємства, установи, організації (юридичні особи), суб'єкти владних повноважень, а також в інтересах інших осіб – Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, прокурор, державні органи, органи місцевого самоврядування, інші фізичні та юридичні особи. Хоча з питань оскарження рішення про притягнення особи до адміністративної відповідальності в порядку, передбаченому Кодексом України про адміністративні правопорушення або Митним кодексом України, а також у спорах з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби, особою, яке оскаржує рішення, дії чи бездіяльність може бути лише фізична особа, в тому числі особа, відносно якої винесено постанову про притягнення до адміністративної відповідальності, а також потерпілий [4, с. 17–18].

Конституційний Суд України у рішенні від 25 листопада 1997 р. (Справа громадянки Дзюби Г. П. щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи) надав тлумачення ч. 2 ст. 55 Конституції України, вказавши, що і громадянин України, і іноземець, і особа без громадянства мають гарантоване державою право оскаржити в суді загальної юрисдикції рішення, дії чи бездіяльність будь-якого органу державної влади, органу місцевого

самоврядування, посадових і службових осіб, якщо вони вважають, що ці рішення, дії чи бездіяльність порушують або ущемляють їх права і свободи чи перешкоджають їх здійсненню, а тому потребують правового захисту в суді. Такі скарги підлягають безпосередньому розгляду в судах незалежно від того, що прийнятим раніше законом міг бути встановлений інший порядок їх розгляду (оскарження до органу, посадової особи вищого рівня по відношенню до того органу і посадової особи, що прийняли рішення, вчинили дії або допустили бездіяльність) [2].

Характеризуючи право на оскарження, слід враховувати, що:

а) право на оскарження є складовою права на звернення і в цьому сенсі становить громадянське право людини, що є елементом її правового статусу;

б) право на оскарження є конституційним правом, закріпленим у ст. 55 Конституції України, тобто входить до каталогу основних прав і свобод людини і громадянина у нашій державі;

в) це право виступає також юридичною гарантією прав людини. Необхідність реалізації цього права виникає лише тоді, коли порушені інші права особи. З огляду на це на демократичну державу покладений обов'язок забезпечити максимально можливу доступність процедур адміністративно-правового оскарження для фізичних і юридичних осіб (створення необхідної нормативно-правової бази та інститутів у державному апараті, проведення роз'яснювальної роботи серед громадян тощо);

г) здійснення права на оскарження може передувати зверненню особи за захистом своїх прав до міжнародних органів і установ, юрисдикція яких визнана Україною (наприклад, судове оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єкта владних повноважень, якщо воно не призвело до задоволення порушених прав, є необхідною передумовою для звернення до Європейського суду з прав людини);

д) це право є способом зворотного зв'язку між громадянами і державою. Процедури оскарження забезпечують суспільний контроль за державним

апаратом, а також дозволяють останньому оперативно корегувати власну діяльність відповідно до соціальних запитів і потреб [3, с. 158–159].

Право на оскарження у суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб вважають основоположним, невід'ємним, загальним і рівним для кожного правом людини і громадянина, яке має визнаватися державою з огляду на міжнародні стандарти [1, с. 448–450].

Такими міжнародними стандартами є:

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (далі по тексту – Конвенція), ст. 6 якої визначає, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення [5, с. 59–60; 6, с. 51, 52];

рішення Європейського суду з прав людини у справах щодо застосування адміністративного арешту «Гурепка проти України», «Корнев і Карпенко проти України», «Надточій проти України», «Ярмола проти України», «Плахтєєв та Плахтєєва проти України», в яких вказано, що справи, що стосуються притягнення до адміністративної відповідальності (і, відповідно, оскарження рішень про накладення адміністративних стягнень), у деяких випадках можуть підпадати під дію ст. 6 Конвенції, якщо проступки, визначені в національному законодавстві як адміністративні, за своєю природою є кримінально-правовими, або характер обтяжень, які накладаються на особу настільки серйозні, що можна казати, що вона фактично притягнута до кримінальної відповідальності [5, с. 59–60; 6, с. 51, 52]. Таким чином, рішення, ухвалені адміністративним судом у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення особи до адміністративної відповідальності, якщо провадження у справах про адміністративне правопорушення привело до адміністративного затримання або інших заходів процесуального забезпечення

(в тому числі і поміщення іноземця або особи без громадянства до місць тимчасового тримання), рішення щодо примусового повернення іноземця або особи без громадянства, а також самі рішення органу Державної прикордонної служби України, прийняті з відповідних питань (за умови вичерпання усіх національних засобів юридичного захисту, тобто за умови оскарження цих дій в судовому порядку і подальшого апеляційного оскарження ухваленого судом рішення і за умови затримання відповідних осіб) можуть бути предметом розгляду Європейського Суду з прав людини в аспекті порушення прав, передбачених ст. 6 Конвенції. Крім того, під час здійснення відповідних адміністративних процедур можливе порушення інших прав, передбачених Конвенцією, а отже – оскарження відповідних дій, рішень або бездіяльності до адміністративного суду, а в подальшому – до Європейського суду з прав людини;

рішення Європейського суду з прав людини у справі «Лучанінова проти України», а якій було визнано, що право на оскарження повинно мати безпосередній характер, його реалізація не повинна бути обмежена дискреційними повноваженням органу чи посадової особи щодо вирішення питання про доцільність перегляду певного судового рішення; з іншого боку право на оскарження не є абсолютним, із нього можуть бути винятки, зокрема, щодо незначних правопорушень (у випадку накладення за нього попередження, штрафу або іншого стягнення, що не передбачає позбавлення волі), що не розглядається Європейським судом з прав людини як така, що порушує дух і букву Конвенції, а законодавство про адміністративні правопорушення, що передбачає подібні інститути, не є таким, що автоматично суперечить європейським стандартам [5, с. 60–61]. Так, національне законодавство України передбачає право особи на оскарження заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (ст. 267 Кодексу України про адміністративні правопорушення), постанови про накладання адміністративного стягнення (ст. 287 Кодексу України про адміністративні правопорушення, ст. 286 Кодексу адміністративного судочинства України),

рішення про примусове повернення (ст. 26 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»), рішень, прийнятих адміністративними судами з приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень (ст. 293 Кодексу адміністративного судочинства України);

Резолюція (77)31 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про захист особи відносно актів адміністративних органів від 28.09.77 р., яка передбачає, що у випадку, якщо адміністративні акти (що приймаються у зв'язку зі здійсненням публічно-владних повноважень, незалежно від того, чи є суб'єктом цих повноважень орган державної влади або ж будь-який інший орган чи особа, яким ці повноваження делеговано) несприятливо впливають на права, свободи або інтереси особи, то в ньому зазначаються звичайні засоби правового захисту проти такого впливу, а також строки для їх використання. Так, у ст. 283 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачається, що у постанові про накладання адміністративного стягнення повинно передбачатися порядок та строк її оскарження. Аналогічне положення міститься і у рішенні про примусове повернення іноземця або особи без громадянства (ст. 26 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»);

Рекомендація R (80)2 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо здійснення дискреційних повноважень адміністративними органами від 11.03.80 р., яка визначає, що акт, прийнятий у ході здійснення дискреційних повноважень, підлягає контролю щодо його законності з боку суду або іншого незалежного органу. Такий контроль не виключає можливості попереднього контролю з боку адміністративного органу, уповноваженого приймати рішення щодо його законності та суті справи, що не є порушенням європейських стандартів, за умови, що відомчий контроль не перешкоджає судовому; усі рішення компетентного органу потребують мотивування, а держава має розвивати законодавство у напрямку того, щоб фізична або юридична особа, яка вважає, що її права або законні інтереси були порушені суб'єктом владних

повноважень, мала можливість звернутися зі скаргою у позасудовому порядку й отримати ефективний правовий захист, зокрема у таких формах: внутрішній розгляд, мирова угода, арбітраж, примирення. Так, у ст. ст. 267 та 288 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено, що заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення або постанова по справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржено не тільки у судовому порядку, але й у вищестоящий орган (вищестоящий посадовій особі);

Рекомендація R (91)1 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам стосовно адміністративних санкцій від 13.02.91 р. визначає, що адміністративний акт про застосування санкцій підлягає щонайменше перевірці на законність перед незалежним і неупередженим юрисдикційним органом, створеним на підставі закону. Як уже було зазначено вище національне законодавство передбачає судовий порядок оскарження рішень, дій, бездіяльності ДПСУ та її службових осіб, при цьому адміністративне оскарження відповідних рішень, дій, бездіяльності (до вищестоящего органу чи вищестоящий особі) не є обов'язковим для реалізації права на судове оскарження;

Рекомендація Res (2003)16 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про виконання адміністративних рішень і судових рішень у сфері адміністративного права від 09.09.2003 р. У ній вказується, що якщо у законодавстві не передбачено, що подача апеляції на рішення автоматично зупиняє виконання даного рішення, приватним особам має бути надана можливість у розумний строк звернутися до адміністративних або судових органів з клопотанням про зупинення виконання оспорюваного рішення для захисту їх прав та інтересів [5, с. 52–53]. Національне законодавство України не передбачає автоматичного зупинення дії оскаржуваного акта суб'єкта владних повноважень, крім випадків, коли оскаржується судове рішення в апеляційному порядку, оскільки відповідно до ч. 1 ст. 255 Кодексу адміністративного судочинства України рішення суду набирає законної сили після закінчення

строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано або за наслідками апеляційного перегляду – у разі подання апеляційної скарги. З іншого боку, ст. ст. 150 та 151 Кодексу адміністративного судочинства України передбачено, що за заявою особи, яка подала адміністративний позов щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень суд має право вжити заходи забезпечення позову, в тому числі шляхом: зупиненням дії індивідуального акта або нормативно-правового акта; заборонаю відповідачу або іншим особам вчиняти певні дії, що стосуються предмета спору; зупиненням стягнення на підставі виконавчого документа або іншого документа, за яким стягнення здійснюється у безспірному порядку. Відповідні заходи забезпечення позову можуть бути вжиті також за заявою інших учасників справи або із власної ініціативи.

Надзвичайно цікавою видається Рекомендація REC (2004)20 щодо судового перегляду адміністративних актів, прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 15 грудня 2004 р. щодо судового перегляду адміністративних актів. Цією Рекомендацією урядам держав-членів Ради Європи запропоновано впроваджувати у своїх національних правових системах і застосовувати на практиці наведені в її тексті принципи, якими забезпечується реалізація права на судове оскарження будь-яких рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів влади:

1. Всі акти адміністрації підлягають судовому перегляду. Суд повинен мати можливість здійснювати перегляд щодо будь-якого порушення закону, включаючи питання відсутності компетенції (необхідних повноважень), порушення процедурних норм та зловживання повноваженнями.

2. Можливість звернутися за судовим переглядом має надаватися особам, які вважають, що акт прямо впливає на їхні права та інтереси. При цьому такі особи повинні мати достатньо часу для ініціювання порушення процедури судового перегляду, а вартість доступу до перегляду не повинна бути такою, що знеохочує подання відповідного клопотання. Особам, які не мають необхідних фінансових ресурсів, має надаватися можливість користуватися

безоплатною правовою допомогою, якщо цього вимагають інтереси правосуддя.

3. Судовий перегляд має здійснюватися незалежним, безстороннім судом, встановленим законом. Таким судом може бути адміністративний суд або підрозділ системи загальних судів.

4. Судовий розгляд повинен бути справедливим. Така вимога включає: а) встановлення розумного строку розгляду справи; б) забезпечення рівності процесуальних засобів, якими користуються сторони у процесі; в) зобов'язання суб'єкта влади надати суду доступ до документів та інформації, які мають стосунок до справи; г) забезпечення змагальності провадження шляхом доступності для сторін всіх доказів, прийнятих судом; д) наявність у суду повноважень розглянути всі питання права і фактичні обставини, які мають значення для представленої сторонами справи; е) відкритість розгляду справи; ж) публічність проголошення судового рішення; з) вмотивованість рішення суду; і) забезпечення оскарження судового рішення у вищестоящому суді.

5. У разі визнання акту неправомірним суд має ухвалити таке рішення, яким можна виправити ситуацію і привести її у відповідність із законом. Зокрема, суд повинен бути правомочним скасувати адміністративне рішення і, якщо необхідно, повернути справу знову до адміністративного органу для прийняття в ній нового рішення. Суд також повинен мати повноваження вимагати від адміністративного органу, у разі необхідності, виконання певного обов'язку [5, с. 52–53].

Висновки, зроблені в результаті дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. На основі проведеного дослідження приходимо до наступних висновків:

Право на оскарження в суді рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень є невід'ємним правом фізичної, юридичної особи або суб'єкта владних повноважень, якщо рішення, дії, бездіяльність суб'єкта владних повноважень порушують їх права та законні інтереси чи інтереси держави, яке

має визнаватися державою з огляду на міжнародні стандарти, що закріплені у правових документах Ради Європи і рішень Європейського суду з прав людини.

Список використаної літератури

1. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф. М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф. О. В. Петришина. Х. : Право, 2009. 584 с.

2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянки Дзюби Галини Павлівни щодо офіційного тлумачення частини другої статті 55 Конституції України та статті 248-2 Цивільного процесуального кодексу України (справа громадянки Дзюби Г. П. щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи) від 25 листопада 1997 р. *Офіц. вісн. України*. 2004. № 45. Ст. 2975.

3. Лученко Д. В. Про правову природу оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів владних повноважень. *Вісн. Акад. прав. наук України*. 2011. № 4. С. 152–160.

4. Русанова В. Б. Оскарження в суді постанов у справах про адміністративні правопорушення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 200 с.

5. Лученко Д. В. Європейські стандарти у сфері оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів владних повноважень. *LEX PORTUS*. 2017. № 5(7). С. 51–66.

6. Писаренко Н. Рішення ЄСПЛ: застосування у справах про адміністративні правопорушення. *Адвокатське бюро*. 2014. № 5. С. 51–53.

Рецензент – доктор юридичних наук, доцент Зьолка В. Л.

Гаврик Р. А. К вопросу о содержании понятия «право на судебное обжалование решений, действий, бездеятельности субъектов властных полномочий» в практике Европейского суда по правам человека и в законодательстве Украины

В указанной научной статье, на основании действующего административно-процессуального законодательства, правовых актов Совета Европы, практики Европейского суда по правам человека и юридической доктрины проведено научное исследование содержания понятия «право на судебное обжалование решений, действий, бездеятельности субъектов властных полномочий». На основании научного исследования сделаны выводы о том, что такое право является неотъемлемым правом физического, юридического лица или субъекта властных полномочий, если решения, действия, бездеятельность субъекта властных полномочий нарушают их права и законные интересы или интересы государства, которое должно признаваться государством, учитывая международные стандарты,

закрепленные в правовых документах Совета Европы и решениях Европейского суда по правам человека.

Ключевые слова: право на обжалование, судебное обжалование, административное обжалование, публично-правовой спор, субъект властных полномочий.

Havrik R. To the Question of Contents of the Concept "The Right to Judicial Appeal Against Decisions, Actions, and Inactivity of Subjects of Public Authorities" in the Practice of the European Court of Human Rights and in the Law of Ukraine

In this scientific article, on the basis of the current administrative and procedural legislation, legal acts of the Council of Europe, the practice of the European Court of Human Rights and legal doctrine, author conducted a scientific study of the content of the concept "The right to judicial appeal against decisions, actions and inactivity of subjects of public authorities". The right to appeal can be understood as the right to a complaint or the right to sue in appealing against decisions, actions or inaction of the subject of public authority or as the right to a fair trial in the context of Article 6 of the European Convention on Human Rights. The basic European legal acts, which determine the right of a person to judicially appeal against decisions, actions and inactivity of the subjects of public authorities, are the European Convention on Human Rights of 1950, the judgments of the European Court of Human Rights in cases "Gurepka v. Ukraine", "Kornev and Karpenko v. Ukraine", "Superstitions against Ukraine", "Yarmola v. Ukraine", "Plakhteyev and Plakhteyeva v. Ukraine", "Lucianinova v. Ukraine", Resolution of the Committee of Ministers Council of Europe to member states: (77)31 on the protection of person against administrative acts of 1977, Recommendations of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member States: R (80)2 regarding the exercise of discretionary powers by administrative authorities of 1980, R (91)1 on administrative sanctions of 1991, Rec (2003)16 on the enforcement of administrative decisions and court rulings in the field of administrative law of 2003, REC (2004)20 on judicial review of administrative acts 2004. On the basis of scientific research, conclusions are drawn that such a right is an inalienable right of a person, organization or a subject of public authorities if the decisions, actions or inactivity of the subject of public authorities violate their rights and legitimate interests or interests of the state, which should be recognized by the state, standards enshrined in the legal documents of the Council of Europe and decisions of the European Court of Human Rights.

Key words: right to appeal, judicial appeal, administrative appeal, public dispute, subject of public authorities.